

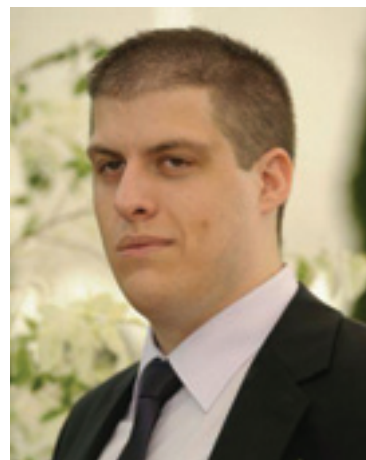
Коруптивни аспекти политичке „бербе” Вршачких винограда

ИВАН НИНИЋ

Пре саветничког ангажовања у кабинету министра привреде Саше Радуловића (септембар 2013.) о „Вршачким виноградима” а.д. из Вршца знао сам само три податка. Прво – да се у вршачкој винарији прави бренд „Банатски Ризлинг”, друго – да је та фирма преживела неуспешну приватизацију од стране конзорцијума који су чинили контраверзни бизнисмени Зоран Ђопић и Богдан Родић, и треће – да нови купац у Вршца долази из Кине. А да ће управо „Вршачки виногради” постати школски пример корупције Владе, у којој је Ивица Дачић премијер, а Александар Вучић први потпредседник (ППВ), схватио сам већ након пет дана рада у Министарству привреде. Толико времена било ми је потребно да службеним путем, уз све опструкције службеника који су били у служби дотадашњег министра Млађана Динкића, прикупим и проучим списе свих предмета из архиве министарства, Агенције за страна улагања и промоцију извоза (СИЕ-ПА) и Агенције за приватизацију.

„Твој први задатак биће темељна правна анализа пљачкашке приватизације Вршачких винограда”, рекао ми је нови министар привреде Саша Радуловић и додао: „Најдуже за пет дана све треба да буде готово, како би спречили пљачку и поднели кривичне пријаве против одговорних”.

Од података потребних за рад, у првом тренутку, имао сам само оно што ми је министар дао – записник у рукопису са састанка који је, по ступању на функцију, одржао са синдикалним активистима из „Вршачких винограда” и документацију добијену од њих. Касније ће се испоставити да су управо копије документа и имејлови службене преписке, добијени од синдикалаца, највише допринели до склапања мозаика системске корупције, у случају ове осујећене

приватизације. Службени предмети у Министарству привреде били су „очерупани”, испоставиће се, непосредно пре него што је Млађан Динкић напустио Министарство привреде. Предмете сам данима и недељама прикупљао по ходницима министарства од Динкићевих службеника, који су невешто покушавали да их сакрију, уз изговор – „нисмо знали да баш то тражите”.

Први сигнали из Савета за борбу против корупције

Да нешто не штима код приватизације „Вршачких винограда” широј јавности је било познато кроз извештај Савета за борбу против корупције.¹ Савет је непуних месец дана (12.8.2013.) пре одласка Динкића из Владе и доласка Радуловића указао Влади Републике Србије на коруптивне аспекте овог правног посла. Суштина је у томе да имовина субјекта приватизације вреди непоредиво више у односу на процењених 17,6 милиона евра. Док је Агенција за приватизацију тврдила да је целокупан процес приватизације „Вршачких винограда” уређен по закону, Савет је кључне пропусте сумирао у шест тачака. Извештај Савета је, августа

1 Број: 023-7011/2013, од 12.8.2013. год.

2013. године, паралелно достављен Влади Републике Србије и надлежном тужилаштву. Шта је то конкретно, из угла Савета, било спорно код ове приватизације?

Прво, указано је на пропуст Агенције за приватизацију приликом формирања продајног пакета имовине „Вршачких винограда” процењене вредности 17.617.875,63 евра. У продајни имовински пакет укалкулисано је земљиште, посебно виноградарски засади, шуме, грађевински објекти, опрема и залихе вина. Савету није било јасно како је у продајни пакет ушла недовршена производања вина, када се ради о роби која, објективно, не зависи од продаје наведених непокретности и опреме. Притом је цена недовршене производње вина износила 5.638.956,83 евра, што представља највећу цену у односу на друге ставке у структури продајног пакета. Зато је Савет сматрао да је било нужно формирати продајни пакет за ову робу, јер се ради о роби која има своју тржишну цену и за коју нема разлога да се цена умањује због осталих позиција.

Друго, Савету није било јасно због чега је обрачуната цена одвојена за земљиште и за виноградарске засаде, јер се не врши продаја земљишта и засада већ винограда (односно земљишта које је приведено намени).

Треће, по тумачењу Савета Агенција за приватизацију је вршила продају у време које није погодно ни за купца ни за продавца. У односу на продавца време је веома неповољно, јер је то време када продавац у року од месец дана очекује бербу из које мора да оствари приход. Савет је, између осталог, поставио рационално питање Влади Републике Србије: „Зашто се поклања купцу берба 2013. године?”

Четврто, Агенција за приватизацију је дала невероватно кратке рокове, те је Савет поставио питање да ли су сви заинтересовани купци могли да припреме потребну документацију или су то могли само они купци који су имали поверљиве информације. На ово упућује чињеница да су потенцијални купци имали веома кратке рокове за обезбеђење банкарских гаранција. Зато Савет пита: „Ко може да обезбеди банкарску гаранцију за 8 дана ако није имао раније поверљиве информације о продаји?”

Пето, Савет је поставио јасно питање: „Због чега се продаја непокретне имовине у којој је садржано пољопривредно земљиште (620 ха) врши странцу иако је још на снази Закон о пољопривредном земљишту којим је забрањено отуђење пољопривредног земљишта странцима (члан 1. ст. 3. Закона о пољопривредном земљишту, те зашто је вршена процена вредности са подацима за 2012. годину када је опште познато да је цена земљишта у Војводини у овој години (2013.) порасла више од 100%?”

И шесто, пошто се продаје имовина ослобођена од свих обавеза (за раније приватизован капитал са обавезама у 2006. години постигнут је износ веће цене него што је сада), Агенција за приватизацију мора да образложи како се може тврдити да је тржишна цена имовине – пољопривредног земљишта 2.000 евра, када је опште познато да је цена хектара пољопривредног земљишта у Војводини достигла износ од 10.000 до 15.000 евра.

Указујући на ниску продајну цену земљишта „Вршачких винограда” Савет је направио паралелу са тадашњим изјавама потпредседника Владе Александра Вучића који је тврдио да земљиште које држава продаје Ал Дахри из УАЕ вредни чак 10.000 евра. Зато је и чудно да се земља у Вршцу продаје по цени пет пута нижој од цене која се постиже директном погодбом са фирмом из УАЕ. А зашто је то тако можда најбоље илуструје и сам закључак који је на крају свог извештаја навео Савет за борбу против корупције: „Савет сматра да Агенција за приватизацију наставља са поступањем као и до сада, унапред одреди купца, договори се о цени, поступак прилагоди том купцу, односно спроведе тако да само одабрани купац може да припреми документацију у роковима и на начин који Агенција одреди, а онда тврди да је све рађено по закону и да је успешно извршила продају јер је у том моменту остварила тржишну цену”. Овакав закључак је својствен за већи број приватизација које су по истом моделу реализоване у Републици Србији у периоду од 2001. године до данас.

Савет отворио аферу

Извештај Савета за борбу против корупције о „Вршачким виноградима”, показује се месец дана касније, представљао је само „делић” онога што се заиста догодило у институционалном и ванституционалном процесу спровођења ове приватизације. Савет је, у тренутку израде извештаја, располагао непотпуном документацијом. Слика је постала потпуна тек пошто је у октобру 2013. године министар Радуловић у јавност изашао са резултатима надзора који је тада спровело Министарство привреде. Први документ, који сам лично саставио и заједно са министром потписао, носи службени назив „Информација о извршеној анализи нормативно-правног и потенцијално коруптивног контекста, процедура и аката Министарства финансија и привреде, Агенције за приватизацију РС и Агенције за страна улагања и промоцију извоза РС (СИ-ЕПА) у вези са приватизацијом друштвеног капитала предузећа ‘Вршачки виногради’ а.д. Вршац – у реструктурирању”.² Копију овог документа министар Радуловић однео је и на руке лично предао тадашњем ППВ-у Александру Вучићу. Оригинални примерак, уз пропратно писмо и 20 прилога, предат је Тужилаштву за организовани криминал у Београду, где и данас сакупља прашину.

Истовремено, Министарство привреде је, по службеној дужности, решењем министра, покренуло поступак надзора над радом Агенције за приватизацију.³ Иако је био установљен тадашњим одредбама Закона о приватизацији институт надзора није конзумиран ранијих година. Утисак је да за тим није било потребе, јер практично између Агенције за приватизацију и министарства надлежног за послове привреде готово и да није постојао систем субординације. Реч је о интегрисаном систему људи, процеса и злоупотреба. Агенција је спроводила синхронизовану политику, жеље и налоге челних људи из министарства, те би сваки формални надзор значио да министарство надзире само себе. Томе у прилог иде у чињеница да су сви министри привреде од 2001. године тежили да поставе своје, страначке, људе на позицију директора Агенције за приватизацију

(ДС, ДСС, Г17 плус/УРС). Зато ће крајем 2013. године „Извештај о извршеном надзору над радом Агенције за приватизацију у предмету продаје имовине субјекта приватизације ‘Вршачки виногради’ а.д. Вршац – у реструктурирању, по Јавном позиву од 8. јула 2013. године, за учешће на јавном надметању за куповину дела покретне и непокретне имовине друштва” изазвати тектонске потресе, како у ресору привреде, тако и у самој Влади.⁴

Значај овог документа је у томе што представља правни основ за поништај свих до тада донетих и преузетих аката и радњи Агенције за приватизацију, у поступку приватизације „Вршачких винограда”. Тиме је Министарство привреде наложило Агенцији за приватизацију да предузме све мере ради спречавања штете по основу евентуалних одштетних захтева у овом предмету. Агенцији је такође наложено да покрене поступак за утврђивање одговорности код испуњавања уговорних обавеза из уговора о пружању консултантских услуга, као и одговорности судског вештака у вези са датим налазом и мишљењем за потребе приватизације „Вршачких винограда”. Извештај о надзору, са датим препорукама, усвојила је и Влада Републике Србије чиме је у последњи час ова приватизација „ресетована”.⁵

Када се говори о случају „Вршачких винограда” са разлогом се у јавности користи термин „пљачкашка приватизација”. Реч је о приватизацији која сублимира све елементе системске корупције: евидентан политички дил о моделу продаје кроз лицитацију; унапред одређен купац; штеловање

4 Број: 023-02-804/2013-01, од 31.10.2013. год.

5 Број: 021-982112А13-3, од 4.12.2013. год.

2 Број: Стр.Пов. И-1/2013, од 2.10.2013. год.

3 Број: 023-02-80412013-01, од 14.10.2013. год.

процене вредности продајне цене имовинског пакета; конфликт интереса актера у процесу приватизације; експресна измена подзаконских аката у интересу купца; штеловање рокова које не могу да испуне потенцијални купци; лицитирање три пута ниже цене од процењене вредности; и наравно додела буџетских субвенција за ново-запослене раднике.

Процена вредности имовине

Улога консултантских фирми у свим садашњим приватизацијама је неизбежна. Њих углавном ангажује Агенција за приватизацију са задатком да припреме тзв. Програм реструктурирања, односно да дефинишу програм продаје имовине или капитала субјекта приватизације. У случају „Вршачких винограда” ангажована је консултантска кућа „Фактис” из Београда које је израдила Програм реструктурирања. У том документу предлаже се *„приватизација путем продаје највећег дела имовине, при чему су предвиђени инструментаријуми и процедура”*.

Као најцелисходнији начин реструктурирања и приватизације „Вршачких винограда” програмом је утврђена метода *„продаје дела непокретне и покретне имовине друштва у оквиру једног дефинисаног продајног пакета методом јавног надметања”*. Аутор Програма реструктурирања закључује: *„Овакав концепт реструктурирања чини се једино прихватљив и због чињенице да су потенцијални инвеститори показали интерес управо за куповину дела имовине друштва у оквиру дефинисаног Продајног пакета”*. Овакав закључак указује на постојање директног утицаја потенцијалног инвеститора на начин и метод спровођења поступка приватизације „Вршачких винограда”. Реч је о лицитационој продаји имовине предузећа у овом случају унапред дефинисаног „продајног пакета”, али не и самог предузећа – правног лица са свим својим потраживањима и обавезама. Као предмет продаје непокретне и покретне имовине правног лица „Вршачки виногради” наведен је следећи капитал: земљиште, објекти, виноградарски засади, шумски засади, залихе вина и опрема. Оба-

везе према повериоцима и запосленима остају брига државе.

Из самог Програма реструктурирања „Вршачких винограда” произилази да је процена земљишта рађена на дан 31.12.2012. године, те да су коришћени последњи расположиви подаци о ценама земљишта добијени од Пореске управе – Филијале Вршац. *„Треба напоменути да се током првог квартала 2013. године запажа тендеција раста цена земљишта”*, наводи се у документу консултанта. То намеће питање у ком проценту и ком новчаном обиму је цена земљишта увећана у моменту расписивања огласа за продају имовине предузећа, а у односу на цене утврђене од стране Пореске управе последњег дана 2012. године. Иначе, уговорна обавеза (пројектни задатак) консултанта „Фактис” према Агенцији за приватизацију била је да врши ажурирање процене вредности капитала у односу на проток времена и евентуалне новонастале околности. То није учињено. Када је реч о процени вредности засада винове лозе – ту процену није вршио консултант „Фактис” већ судски вештак за процене из области пољопривреде, дипл.инг. воћарства и виноградарства Милан Грубанов. Његова процена је интегрисана у званичну процену вредности имовине коју је Агенцији за приватизацију доставио „Фактис”. У структури процене вредност продајног пакета имовине „Вршачких винограда” најзначајније учешће имају виноградарски засади и залихе вина (4,887.861,57 + 5,638.956,83 евра). Те две ставке партиципирају са вредношћу од 10,526.818.40 евра у односу на 17,617,875,63 евра колико износи укупна процена вредности имовине (Табела 1.).

Табела 1. Структура процене вредности имовине „Вршачких винограда” на дан 31.12.2012. године

	Опис	Вредност
1.	Земљиште	1.263.355,37
2.	Виноградарски засади	4.887.861,57
3.	Шуме	227.094,05
4.	Грађевински објекти	3.840.280,31
5.	Опрема	1.760.327,50
6.	Залихе недовршене производње вина у ринфуз количини од 10 мил. литара	5.638.956,83
УКУПНО (ЕВРА):		17.617.875,63

Тек накнадно, у поступку надзора који је спровело Министарство привреде, испоставиће се да проценом није обухваћен годишњи род грозђа (2013.) иако је берба грозђа била извесна. Члан 458. Закона о облигационим односима пропсује да се продаја може односити и на будућу ствар, те је консултант био у обавези да проценом вредности капитала, односно имовине обухвати и тадашњи род грозђа на чокотима. Пропуштањем те обавезе прекршена је тадашња Уредба о поступку и начину реструктурирања субјеката приватизације, јер је почетна цена утврђена без потпуног утврђивања и оцене чињеничног стања (чл. 22б ст. 1.). Синдикат „Независност” је о овом пропусту благовремено (23.7.2013.) писмом обавестио тадашњег ППВ Александра Вучића, Агенцију за приватизацију и Министарство финансија и привреде. *„Комплетна количина грозђа из овогодишње бербе, која почиње у августу 2013. године, односно вина од 8.000 тона грозђа, тј. 5,6 милиона литара вина чија је тржишна вредност око 3.000.000 евра, ће без икакве надокнаде припасти купцу”*, стоји у писму синикадата и додаје се да је то *„главни разлог зашто се жури са продајом фирме пре бербе грозђа”*. Синдикат је указао и на чињеницу да су *„сва три круга продаје, односно лицитације, заказана за исти дан, тј. 26.7.2013. године, без икаквог рационалног објашњења за такву одлуку”*.

Тајни меморандум

И пре него што је Агенција за приватизацију у листу „Политика” огласила продају (9.7.2013.) знало се ко ће бити нови власник „Вршачких винограда”. На то указује чињеница да је Општинско веће Општине Вршац 23.5.2013. године дало сагласност на текст Меморандума о разумевању који је требало да буде потписан између Републике Србије, коју у име Владе заступа тадашњи министар финансија и привреде Млађан Динкић, Општине Вршац коју заступа Чедомир Живковић и предузећа GUANNAN GROUP, коју заступа Zhejiang Shaoxing, из Кине. Иначе, у омоту предмета Министарства привреде септембра 2013. године није било могуће пронаћи овај меморандум. Два месеца од његовог усвајања (1.8.2013.) шефови свих

одборничких група у СО Вршац, председник Општине Вршац и синдикални активисти из „Вршачких винограда” постигли су договор да се од Владе Србије затражи да се преиспита актуелна приватизација „Вршачких винограда”. Закључак СО Вршац је достављен Влади Србије, да би га Влада проследила на даљу надлежност тадашњем Министарству финансија и привреде.

У Меморандуму пише да инвеститор из Кине намерава да купи део имовине коју чине некретнине, опрема, биолошка средства (виноградарски засади и шуме) и залихе у оквиру имовинског продајног пакета „Вршачких винограда”. План је био да се куповина обави преко домаћег привредног друштва из Београда које у том моменту није регистровано, као и да се реализује инвестиционо улагање од 16 милиона евра. Такође, у тексту Меморандума наводи се да ће ново друштво, уколико буде проглашено победником на јавном надметању, имати обавезу да у оквиру свог пословног имена користи и назив „Вршачки виногради”. Ново друштво преузима обавезу да запосли најмање 247 радника и то оних који су на дан продаје „Вршачких винограда” били запослени у субјекту приватизације. Даље, у Меморандуму се наводи да ће почетна цена на јавном надметању за куповину „Вршачких винограда” бити утврђена у износу од 100% процењене ликвидационе вредности, односно 17.617.875,63 евра. У случају неуспеха прве лицитације иста ће бити поновљена, уз умањење почетне цене од 51%, а инвеститор изражава намеру да у случају да се прва лицитација прогласи неуспешном, учествује у поновљеној продаји.

Меморандум открива и податак да је инвеститор из Кине у складу са тадашњом

Уредбом о условима и начину привлачења директних страних инвестиција конкурисао за доделу подстицајних средстава која додељује тадашња Агенција за страна улагања и промоцију извоза (СИЕПА). У Меморандуму пише да су новом привредном друштву, које треба да оснује инвеститор из Кине, одобрена средства у укупном износу од 1.482.000 евра за инвестиционо улагање, у циљу обављања делатности садашњег друштва „Вршачки виноград”. На тај начин предвиђено је директно субвенционисано отварање 247 нових радних места, уз обавезу инвеститора да у основна средства инвестира 16.370.000 евра. Практично сви постојећи радници „Вршачких винограда” добијају отказ уз исплату отпремнине, региструју се у евиденцији Националне службе за запошљавање и потом инвеститор са њима заснива радни однос за шта од одржаве добије субвенцију од 6.000 евра по радном месту.

Додела субвенција

Потенцијални инвеститор-предузеће Zhe Jiang Guan Nan из Кине (предузеће је регистровано за производњу, бојење и дораду тканина) доставило је негде крајем фебруара месеца 2013. године „Пријаву за учествовање у поступку доделе средстава за привлачење директних инвестиција” код СИЕПЕ. Назив инвестиционог пројекта је „Куповина имовине предузећа Вршачки виноград АД – у реструктурирању и запошљавање 247 радника у општини Вршац, град Вршац”.

Иначе, пријава предата код СИЕПА нема свој заводни број, печат и потпис подносиоца, а не зна се ни тачан датум када је примљена. У обрасцу писмене изјаве о прихватању услова за доделу средстава наводи се да је подносилац исте Zhe Jiang Guan Nan из Кине, те да је одговорно лице за инвеститора Живко Михољчић (иначе ранији директор „Вршачких винограда”). Изјава не садржи датум, печат и потпис овлашћеног лица, иако су то обавезни елементи типског документа. Пуномоћник инвеститора из Кине, Михољчић, доставио је и пословни план који носи назив „Куповина имовине предузећа Вршачки виноград АД – у реструктурирању и запошљавање 247 рад-

ника у општини Вршац”, који такође није оверен печатом нити је потписан. Тај документ датира из фебруара 2013. године и његов саставни део (прилози) чине управо интерна и поверљива постојећа акта предузећа „Вршачки виноград” и то: Систематизација радних места, Организациона шема предузећа, Материјални трошкови и нормативи, План управљања отпадом и Правилник о безбедности и здрављу на раду. Одакле Кинезу интерна и поверљива документација „Вршачких винограда”?

Као чланови тима за реализацију инвестиционог пројекта инвеститора из Кине били су наведени: 1) Живко Михољчић, економска струка, Руководилац пројекта; 2) Тонг Ман Панг, економска струка, Реализатор пројекта, 3) Виктор Пантовић, машинска струка, Реализатор пројекта, и 4) Драган Мачкић, комерцијална струка, Реализатор пројекта. Познато је да је Живко Михољчић претходно био директор „Вршачких винограда”, док за Драгана Мачкића расположиви подаци указују да је од фебруара 2012. године запослен као Бренд менаџер у предузећу „Рубин” Крушевац, које послује у саставу групације „Инвеј” у власништву Предрага Ранковића Пецонија. Мачкић је у периоду од марта 2011. до јануара 2012. године био комерцијални директор „Вршачких винограда”.

У погледу финансијског плана, који је саставни део инвестиционог пројекта инвеститора из Кине, наводи се процена да ће у 2013. години за „куповину постојеће имовине од предузећа Вршачки виноград а.д.” инвестирати 8.000.000 евра. Нејасно је на основу ког критеријума је инвеститор из Кине унапред пројектовао висину ових улагања, ако се зна да је податак о вредности продајног пакета „Вршачких винограда” у висини од 17.617.875,63 евра утврђен накнадно Програмом реструктурирања субјекта приватизације. Програм је Скупштина АД „Вршачких винограда” донела тек 5.6.2013. године, односно два месеца касније пошто је инвеститор већ доставио апликацију са документацијом код СИЕПА!? У делу инвестиционог пројекта у коме се образлажу разлози који оправдавају пријаву за субвенције наводи се: „Zhe Jiang Guan Nan је стратешки инвеститор у процесу куповине имови-

не Вршачких винограда”. Није образложено због чега инвеститор из Кине себе сматра стратешким партнером у односу на све друге потенцијално заинтересоване инвеститоре и из ког документа се црпи „стратешко партнерство”.

Комисија за оцену пријава у вези са доделом средстава за привлачење директних инвестиција СИЕПА заседала је 10.4.2013. године. Комисију су чинили: Александар Љубић, председник комисије (државни секретар); Ивица Којић, члан комисије (државни секретар); Божидар Лаганин, члан комисије (директор СИЕПА) и Ирена Пајић, члан комисије (државни службеник). У записнику комисије (стр. 5 тачка 29.) наводи се да се привредном друштву Вршачко виногорје Гуан Нан д.о.о. Вршац, у оснивању, одобрава 6.000,00 евра по новом радном месту, односно укупно 1.482.000 евра за реализацију инвестиционог пројекта „Куповина имовине предузећа Вршачки виногради АД у реструктурирању, реконструкција и изградња објеката и опреме за производњу производа од грозђа” у Вршцу.⁶ Правно лице „у оснивању” у моменту одлучивања комисије у СИЕПА (10.4.2013.) није било регистровано код АПР. Оснивачки акт привредног друштва „GUAN NAN” доо у суду је оверен тек 5.7.2013. године, односно привредно друштво је у регистар званично уписано 8.7.2013. године.

Формално посматрано комисија је била дужна да, пре разматрања, одбаци пријаву инвеститора из Кине. Документација није била уредно оверена и потписана од стране подносиоца, што је било у супротности са одредбама тадашњег Правилника о садржини и обрасцу пријаве за учествовање у поступку доделе средстава за привлачење директних инвестиција. Овим подзаконским актом ближе је прописана садржина и образац пријаве за учествовање у поступку доделе средстава за привлачење директних инвестиција. Упркос томе, на предлог комисије, тадашњи министар финансија и привреде Млађан Динкић 8.7.2013. године потписао је Одлуку о додели средстава субвенције Привредном друштву „Guan Nan” доо Београд.⁷

6 Број: 0301-265/2013-1, од 10.04.2013. год.

7 Број: 401-00-1321/2013, од 8.7.2013. год.

Serbia Investment and Export Promotion Agency

Иначе, истог дана када је донета Одлука о додели средстава субвенције (8.7.2013.) у регистру АПР извршена регистрација привредног друштва „Guan Nan” доо Београд, МБ: 20941332. Тек дан касније (9.7.2013.) расписан је јавни позив за продају имовине „Вршачких винограда”, а лицитација је заказана за 26.7.2013. године.

Иако се није унапред могао знати исход лицитације и купац, у образложењу одлуке коју је потписао министар Млађан Динкић наводи се да је конкретно „инвестициони пројекат освојио 142 бода, на скали од 0 до 200, а у складу са осам критеријума Уредбе...”. Касније је Динкић у медијима тврдио да је Одлука о додели субвенција имала правно дејство само у случају да инвеститор из Кине буде проглашен за победника на лицитационој продаји. И лаицима је јасно да се држава постарала да један инвеститор буде фаворизован у односу на све друге потенцијалне инвеститоре. О томе се ништа није могло чути пре саме лицитације, а уп-

раво због нетранспарентног модела доделе субвенција прекао СИЕПА. На јавном надметању појавила се само фаворизована фирма инвеститора из Кине „GUAN NAN” доо. Конкурсну документацију из јавног позива, поред фирме „GUAN NAN” доо Београд, у законском року откупила су још три потенцијална купца и то: ХУТП „Москва” ад Београд, „МК GROUP” доо Београд, и „Видра МДК” доо Београд.

Промена прописа уочи лицитације

Да би фаворизовани купац за што мање новца купио имовину „Вршачких винограда” Влада Србије је, три дана пре лицитације, донела Уредбу о изменама и допунама уредбе о поступку и начину реструктурирања субјеката приватизације.⁸ Између осталог измењене су одребе **члана 22б ст. 3, 4 и 5** текста раније Уредбе о поступку и начину реструктурирања субјеката приватизације (*Табела бр. 2*).⁹ Захваљујући овој „нормативној гимнастици” у једном дану одржане су три

лицитације за продају имовине „Вршачких винограда”. На трећој лицитацији, по почетној цени 30% од процењене вредности, за купца је проглашен једини учесник – фирма „GUAN NAN” доо из Београда.

Измену спорне Уредбе предложило је тадашње Министарство финансија и привреде, а допис упућен Влади Републике Србије са образложењем и назнаком „Врло хитно” потписао је тадашњи државни секретар Ивица Којић. Процедура усвајања измена и допуна Уредбе није спроведена у складу са процедуром, а Канцеларија за европске интеграције је на тај предлог дала негативно мишљење у контексту кршења правила ЕУ о државној помоћи. О начину на који је припремљена и Влади предложена измена спорне уредбе сведоче списи предмета у Министарству привреде.¹⁰ Након тога Којић је постао шеф кабинета Председника Владе Александра Вучића. Са друге стране треба истаћи да је некадашњи министар пољопривреде Саша Драгин хапшен због чињенице да је предложио Влади Србије усвајање измена и допуна штетне Уредбе којом се даје повлашћен третман купцима регресираних ђубрива.

8 Број: 110-5463/2013-1, од 5.7.2013.год.

9 „Сл. гласник РС”, бр. 52/05, 96/08, 98/09, и 44/13

10 Број: 110-00-206/2013-31 и 110-00-00290/2013-31

Табела 2. Упоредни приказ измене Уредбе о поступку и начину реструктурирања субјеката приватизације од 5.7.2013. године

Пре измене Уредбе	Чл. 22 б ст. 3.	„Почетна цена у првом поступку продаје имовине износи 100% процењене тржишне вредности имовине”
Након измене Уредбе	Чл. 22 б ст. 3.	„Почетна цена за продају имовине јавним надметањем или прикупљањем понуда писаним путем износи 100% , односно 51% или 30% процењене тржишне вредности имовине”
Пре измене Уредбе	Чл. 22 б ст. 4.	„Ако се поступак продаје из става 1. овог члана не оконча успешно, спроводи се други поступак продаје у коме је почетна цена 51% процењене тржишне вредности имовине.”
Након измене Уредбе	Чл. 22 б ст. 4.	„Ако је прво јавно надметање по почетној цени од 100% процењене тржишне вредности имовине проглашено неуспешним, одмах започиње друго надметање са почетном ценом од 51% процењене тржишне вредности имовине, а ако је и друго надметање неуспешно, одмах започиње треће надметање по цени од 30% процењене тржишне вредности имовине.”
Након измене Уредбе	Брише се Чл. 22 б. ст. 5.	„Ако се ни други поступак продаје не оконча успешно, спроводи се нови поступак продаје у коме је започета цена 30% , процењене тржишне вредности имовине”

Конфликт интереса

Нису само бивши директори „Вршачких винограда” били у могућем сукобу интереса због чињенице да су у међувремену постали део тима инвеститора из Кине. Службеници Агенције за приватизацију – институције која управља капиталом и имовином субјекта приватизације, организује и контролише процес продаје, такође су били у сукобу интереса. Документ Програм реструктурирања субјекта приватизације „Вршачки виногради” донела је Скупштина тог акционарског друштва 5.6.2013. године, а на исти је 14.6.2013. године сагласност дала Агенција. На решењу Агенције за приватизацију о прихватању Програма налази се и потпис Оливере Аранђеловић, иначе тадашње заменице директора Агенције и особе од поверења министра Динкића. Истовремено Аранђеловићева је од 9.4.2013. године била и на функцији председника Одбора директора „Вршачких винограда”. Зашто је ово важно? Зато што се у самом Програму реструктурирања предузећа наводи следеће: *„Одбор директора друштва се обавезује и овлашћује да усвојени Програм реструктурирања извршава на начин предвиђен Програмом реструктурирања”*.

Дакле, Аранђеловићева је у критичном периоду припреме, односно реализације поступка продаје „Вршачких винограда” истовремено: заменик директора Агенције за приватизацију, председница Одбора директора предузећа које је субјект приватизације и Председница Комисије за спровођење лицитације. Другим речима исто лице истовремено: 1) руководи процесом рада Агенције као заменик директора; 2) стара се о реализацији Програма реструктурирања као председник Одбора директора „Вршачких винограда” и 3) води поступак лицитације „Вршачких винограда” као председник Комисије за спровођење лицитације.

Како је то у пракси заправо функционисало можда најбоље илуструје садржај службеног имејла који је 13.6.2013. године у 7:14 часова са своје службене адресе послала Оливера Аранђеловић осталим члановима Одбора директора „Вршачких винограда”:

„Поштовани, молим да се дневни ред допуни, те да гласи: 1. Давање налога генерал-

ном директору да достави ОД преглед стања свих залиха вина по врстама (флашираног и у ринфузу), као и залиха за жестока пића (флашираног и у ринфузу) са стањем на дан 13.6.2013. године; 2. Доношење одлуке да се стопира продаја свих залиха (вина и жестоких пића – флаширано и ринфуз); 3. Давање налога генералном директору да достави ОД пројектовани извештај новчаних токова за период 15.06.2013. – 15.09.2013. са планираним динамиком прилива и одлива новца...”.

Према оцени представника синдиката „Вршачких винограда” налог да се стопира продаја свих залиха вина директно је био у интересу будућег купца који је унапред био познат. Због притиска да се стопира продаја залиха вина чак је и в.д. директора „Вршачких винограда” подено оставку која није прихваћена.

Други пример могућег конфликта интереса у процесу приватизације имовине „Вршачких винограда” везује се за Предрага Малог, брата Синише Малог, тадашњег саветника за привреду ППВ Александра Вучића. Синдикални активисти из „Вршачких винограда” истицали су податак да су у више наврата виђали Предрага Малог у обиласку тог предузећа у име и за рачун инвеститора из Кине. У првом кварталу 2013. године Прадраг Мали је био директор фирме „Оли консалтинг” доо из Београда, чији је власник све до маја 2014. године био Синиша Мали. Упућени у процес приватизације „Вршачких винограда” тврдили су да се консултативна комуникација одвијала на релацији „Оли консалтинг” – инвеститор из Кине. Један од захтева који је тадашњи министар привреде Саша Радуловић упутио надлежном тужилаштву био је управо то да се испита улога Синише и Предрага Малог у приватизацији „Вршачких винограда”. Природа те везе до данас није испитана.

Истрага и стечај

Купопродајни уговор између купца имовине „Вршачких винограда GUAN NAN” доо и Агенције за приватизацију августа 2013. године није потписан из формалних разлога. Основни суд у Вршцу одбио је иницијативу Агенције за приватизацију да на свечаној

церемонији изврши оверу купопродајног уговора са купцем због конституисаних хипотека на парцелама које су предмет продаје. У допису упућеном Републичком јавном правобранилаштву (РЈП) Основни суд у Вршцу констатовао је следеће:

„Напомињемо да нека решења која је доносио Основни суд у Вршцу везано за брисање забележби заложног права на непокретностима које су предмет уговора још увек нису правоснажна, а да је прегледом парцела које су предмет уговора кроз наш програм овере утврђено да се не ради о парцелама на којима „Вршачки виногради” имају власништво већ се као власници појављују физичка лица”.

РЈП у свом мишљењу достављеном Основном суду у Вршцу констатовало је да уговор није правно ваљан. Само два дана након реакције Основног суда у Вршцу реаговало и Министарство финансија и привреде (8.8.2013.) које је такође доставило примедбе Агенцији за приватизацију.¹¹ Активности које је два месеца касније предузело ресорно министарство на челу са министром Сашом Радуловићем дефинитивно су довеле до поништаја свих радњи и аката донетих у вези

¹¹ Број: 023-02-904/2013-01, од 8.8.2013. год.

са приватизацијом „Вршачких винограда”. Постало је свима јасно, па чак и кинеском инвеститору, да никада неће бити потписан уговор по излицитираној купопродајној цени од 5,2 милиона евра.

Нова процена вредности капитала и имовине „Вршачких винограда” с почетка 2014. године износила је 29,5 милиона евра. То је око 12 милиона евра више од раније процене, односно пет пута више од цене по којој је вршачки бренд требало да купи инвеститор из Кине. Ипак, због блокираног рачуна и дуга од око 480 милиона динара, гигант из Вршца је средином 2015. године завршио у стечају, док је 240 радника прихватило социјални програм и оштило из фирме. А ко је одговоран за неуспели покушај коруптивне „бербе” „Вршачких винограда” 2013. године ни дан данас није познато.